

Paikallisen Csángó kulttuurin esittelyyn ystävyysseurakuntien illanvietossa sisältyi muun muassa taidokas pullotanssi.

Kallion ja Juankosken ystävyyssseurakuntamatka Bácsfaluun 2012

Matkajärjestelyt

Ryhmämatka Bácsfalun ystävyysseurakuntaan tehtiin lentäen Lufthansan reittilennolla Frankfurtin kautta Romanian pääkaupunkiin *Bukarestiin*. Bukarestissa yövyttiin lentoaseman lähellä sijaitsevassa *Angelo Airport* hotellissa. Seuraavana päivänä tutustuttiin pikaisesti tilausajobussilla kaupungin keskusta ja jatkettiin matkaa *Brassón* kaupunkiin (romaniaksi Brasov), jonka naapurissa unkarilainen ystävyysseurakuntamme sijaitsee. Suurin osa lentolipuista oli varattu ja maksettu Travellink -matkapalvelun kautta jo tammikuun alussa. Myös Bukarestin hotellihuoneiden varaus tehtiin Internetin kautta etukäteen. Bácsfalun seurakunta puolestaan varasi bussin matkalle Bukarest–Bácsfalu–Bukarest, samoin retkipäivää varten.

Viisi päivää kestäneen matkan perushinta oli 463 € / henkilö. Hintaan sisältyivät lennot, bussimatkat, majoitus ja useimmat ateriat. Lisäkuluja tuli mahdollisesta majoittumisesta yhden hengen huoneessa ja varsinaisen ilmoittautumisaajan jälkeen varattujen lentolippujen korkeammista hinnoista. Kun majoitus- ja ravitsemuskustannukset perillä osoittautuivat arvioitua pienemmiksi, maksettiin matkakassasta isäntäseurakunnalle *Csángó* -illan ohjelmakuluja, lahja unkarilaiselle tulille sekä paluumatkan yhteinen lounas.

Matkalle osallistui yhteensä 20 henkilöä. Osanottajat tulivat Juankoskelta (12) ja Helsingistä (8). Tapaamiseen oli saapunut vieraita kirkkoherra *Mátyás Zólyomin* johdolla myös Unkarista, Budapestin Csepelin ystävyysseurakunnasta. Suomesta matkalle osallistuneiden nimiluettelo on tämän raportin liitteenä.

Järjestelyistä vastasi matkanjohtajana toiminut Kallion kirkkoherra *Heikki Ahonen*. Mukana oli myös Juankosken kirkkoherra *Hannu Komulainen* puolisonsa *Ainon* kanssa.

Bukarestin nähtävyyksiä

Ryhmämme kokoontui Helsinki-Vantaan lentoasemalle perjantaina 3. elokuuta 2012 klo 06.05. Lufthansan lento LH853 kuljetti matkalaiset kuta kuinkin aikataulun mukaan Frankfurtin lentoasemalle, jonka transit-tiloissa odottelimme jatkolennon lähtöä noin neljän tunnin ajan. Bukarestiin saavuttuamme Angelo hotellin edustajat olivat ryhmäämme vastassa Otopenin lentoasemalla ja huolehtivat kuljetuksesta hotelliin. Majoittumisen jälkeen söimme illallista hotellin ravintolassa.

Lepohetki Bukarestiin saapumisen jälkeen. Angelo Airport hotelli on moderni ja toimiva.

Ensimmäinen aamu (la 4.8.) Romaniassa koitti aurinkoisena ja lämpimänä. Aamiaisen jälkeen luovutimme hotellihuoneet ja kannoimme matkalaukkumme pihalla odottavan tilausajobussin perävaunuun.

Bácsfalun seurakunta oli järjestänyt ryhmällemme Bukarestin kiertoajelua asiantuntevan oppaan, joka selosti kaupungin nähtävyyksiä ja historiaa englanniksi matkanjohtajan toimiessa tulkkina.

Bukarestin kerrotaan saaneen nimensä noin 70 vuotta e.Kr. eläneen daakialaisen *Bucur*-nimisen paimenen mukaan, jonka alueelle Dâmbovița-joen varteen alkoi muodostua Bucurin kylä. Kylästä kasvoi vuosisatojen kuluessa Romanian pääkaupunki, jossa on nykyisin 2,6 miljoonaa asukasta. Sen leveät bulevardit, puistojen ympäröimät järvet, komeat julkiset rakennukset ja riemukaari kertovat ranskalaisen arkkitehtuurin vaikutuksesta. Bukarestia onkin nimitetty ”Pikku Pariisiksi”.

Pysähdyimme kaupungin keskustassa *Vallankumousaukiolle*, jolla oli merkittävä paikkansa vuoden 1989 tapahtumissa. Tuolloin kommunistista Romaniaa diktaattorina vuodesta 1965 hallinneen *Nikolai Ceausescun* valtakausi murtui, ja hänet teloitettiin joulupäivänä. Aukiolle on pystytetty massiivinen muistomerkki vallankumouksessa menehtyneiden muistolle.

Aukion lähellä sijaitsee Bukarestin kuuluisin nähtävyys, parlamenttitalo (*Palatul Parlamentului*), alkuperäiseltä nimeltään *Kansan talo* (*Casa Poporului*). Tämä Ceausescun rakennuttama mahtipontinen palatsi on pinta-alaltaan 330.000 neliömetriä, ja maailman toiseksi suurin rakennus Pentagonin jälkeen. Kaikki talossa käytetyt rakennusmateriaalit marmorista kultaan ja erilaisiin jalopuihin ovat romanialaista alkuperää. Kansan talo on nykyisin valtiopäivien ja oikeuslaitoksen käytössä. Se toimii myös kansainvälisten konferenssien pitopaikkana.

Keskustassa sijaitsee vanha kaupunki, jonka rakennuksia on alettu kunnostaa. Kävelykaduilla on viihtyisiä ravintoloita. Suurin osa niistä oli keskipäivällä vielä suljettuna. Ryhmämme löysi lopulta avoinna olevan italialaisen ravintolan, jonka terassilla aurinkovarjojen suojissa pizza ja kylmä juoma maistuivat virkistävältä.

Bukarestista matka jatkui Karpaattien vuoriston yli Bácsfaluun, jonne saavuimme klo 16. Saimme välittömästi kokea unkarilaista vieraanvaraisuutta. Vaikka matkalta ilmoitimme isännillemme, että olimme juuri Bukarestissa lounastaneet, meille tarjottiin heti saavuttuamme kolmen ruokalajin aterian.

Bukarestista on Bácsfaluun matkaa noin 170 kilometriä. Tie mutkittelee Karpaattien rinteillä, joiden huiput peittyvät usein pilviin.

Varsinainen vierailuohjelma alkoi lauantai-iltana kirkossa pidetyllä hartaudella. Sen jälkeen seurasi kunkin ystävyysseurakunnan esittely kuvin ja sanoin. Bácsfalun seurakunnan historiasta ja nykypäivästä kertoi seikkaperäisesti historian professori *Sándor Rab*. Hän totesi mm., että Brassón alueen luterilaisten määrä on viime vuosikymmeninä rajusti vähentynyt saksalaisperäisten asukkaiden muuttaessa suurin joukoin yhdistyneeseen Saksaan. Myös Bácsfalun seurakunnan jäsenmäärä on viime vuosina jonkin verran vähentynyt. Kirkko on hyvässä kunnossa. Seurakunta on tehostanut tiedottamista ja alkanut julkaista tiedotuslehtistä, joka postitetaan myös kauempana asuville jäsenille.

Csepelin kirkkoherra Mátyás Zólyomi toi terveiset Unkarista. Hän kertoi iloitsevänsä siitä, että nuoria aikuisia on tullut mukaan kantamaan vastuuta seurakunnan toiminnasta. Seurakunnan taloudellinen tilanne on kohentunut ja omavaraisuusaste on hyvä.

Heikki Ahonen kertoi Kallion kaupunginosasta ja uuden seurakunnan toiminnasta Alppilan ja Kallion yhdistyttyä. Hannu Komulaisen puheenvuorossa tulivat niin ikään esille viimeaikaiset seurakuntien yhdistämiset Juankosken näkökulmasta.

Mátyás Zólyomi lauloi yhdessä tyttärensä Annan kanssa ja opetti uusia lauluja kirkkoväelle.

Jumalanpalvelus ja juhlapäivällinen

Sunnuntaiaamuna (5.8.) klo 11 kokoonnuttiin Bácsfalun kirkkoon yhteiseen ehtoollisjumalanpalvelukseen. Liturgina toimi isäntäseurakunnan kirkkoherra *István Barcsa* avustajinaan Heikki Ahonen ja Hannu Komulainen. Csepelin Mátyás Zólyomi saarnasi päivän aiheesta puolisonsa *Ildikó Kovácsin* toimessa tulkkina. Veisuuseen oli helppoa yhtyä, kun tutut virret löytyvät sekä unkarilaisesta että suomalaisesta virsikirjasta.

Jumalanpalveluksen päätyttyä kirkkosalissa esitettiin viralliset tervehdykset ja ojennettiin lahjat ystävyysseurakunnille. Juankosken ja Kallion seurakuntien yhteinen lahja oli edellisvuosien tapaan toimitettu perille pankin kautta. Kallion seurakunnan puolesta *Tapio Huttula* luovutti lisäksi 100-vuotisjuhlakirjan *Tälle Kalliolle - Kallion kirkon 100 vuotta* molemmille ystävyysseurakunnille. Juankosken lahjat ojensi *Marja-Sisko Pihl*.

Yhdessäolo jatkui juhlapäivällisen merkeissä kirkon vieressä sijaitsevan pensionaatin ruokasalissa. Aterioinnin lomassa keskusteltiin vilkkaasti eri kielillä, kerrottiin kuulumisia ja solmittiin uusia tuttavuuksia. Päivällisen jälkeen vierailuohjelmaan oli merkitty muutama tunti vapaata. Käytännössä tuttava- tai majoittajaperheet vastasivat iltapäivän ohjelmasta eri tavoin.

Illalla kokoonnuttiin pappilan takapihalle, jonne oli asetettu penkkejä ulkoilmaesitystä varten. Isäntäseurakunta oli järjestänyt meille Csángó -kulttuuria esittelevän ohjelman. Seudun väestö polveutuu osittain vuosisatoja sitten alueelle muuttaneista unkarilaisista, joiden tehtävänä oli puolustaa maan pohjoisrajaa. Csángót ovat nykyisin kansallinen vähemmistö, joka puhuu unkarin kielen varhaisinta muotoa. Heidän kulttuurissaan on aineksia muinaisista perinteistä, joten se on Euroopan kannalta poikkeuksellisen arvokas. *Etelka Barkó* esitteli käsintehtyjä kansallispukuja kylän tyttöjen toimiessa mannekiineina ja kertoi csángójen tapakulttuurista. Paikallinen tanssiryhmä tarjosi vieraille huikean kansantanssiesityksen. Mieliinpainuvan ohjelman lomassa tarjottiin penkkeihin iltapalaa paikalliseen tapaan.

Retkipäivän antia

Maanantain (6.8.) bussiretki suuntautui *Székelyn* alueelle Brassósta pohjoiseen. Ensimmäinen pysähdyspaikkamme oli reilun tunnin ajomatkan päässä sijaitseva *Sepsiszentgyörgyn* kaupunki (rom. *Sfântu Gheorghe*). Kaupungin nimi viittaa Pyhään Yrjööön, joka legendan mukaan taisteli lohikäärmettä vastaan. Tämä aihe on myös kaupungin vaakunassa ja keskuspuistossa sijaitsevassa veistoksessa.

Hiljennyimme kaupungin luterilaisessa kirkossa hartaushetkeen, jonka piti Csepelin seurakunnan maallikkojohtaja *Kálmán Horváth*. Hän puhui seurakuntalaisten osallistumisen ja vastuunkantamisen tärkeydestä paitsi käytännön tehtävissä myös evankeliumin ilosanoman välittäjinä yleisen pappeuden perusteella. Tutustuimme kaupungissa sijaitsevan kotiseutumuseon *Székely Nemzeti Múzeum* kokoelmiin ja jatkoimme helteisen sään vallitessa matkaa kohti *Cernátonin* kaupunkia.

Cernátonissa toimii *kansankorkeakoulu*, jonka perustaja ja rehtori *József Hausmann* on käynyt tutustumassa suomalaisiin kansanopistoihin. Oppilaitos järjestää nuorille lyhyitä kursseja, joiden aikana heitä opetetaan erilaisissa kädentaidoissa. Työpajassa näimme taitavasti tehtyjä ja maalattuja astioita, koriste-esineitä ja rukinlapoja. Mielenkiintoisia käsitöitä olivat myös symboliikkaa sisältävät koristeelliset kananmunan kuoret, joita tytöillä on ollut tapana antaa heistä kiinnostuneille pojille. Oppilaitoksen yhteydessä toimii myös museo, jonka esineistö on pääosin rehtori Hausmannin keräämää ja lahjoittamaa.

Päiväretkelle osallistuneet Bácsfalun, Csepelin, Juankosken ja Kallion seurakuntien ystävät yhteiskuvassa Sepsiszentgyörgyn kirkon kuorissa.

Tapio Huttula kiitti isäntäseurakuntaa vieraanvaraisuudesta ja upeasta tilaisuudesta tutustua unkarilaiseen kulttuuriin ja historiaan. Tulkkina Ildikó Kovács.

Seuraava kohteemme oli *Kézdivásárhely*, jonka kotiseutumuseossa oli mielenkiintoinen *nukke-osasto* ja *hevosaiheinen taidenäyttely*. Kun retkipäivän aikataulu alkoi osoittautua liian tiukaksi, päätettiin, ettei matkaa enää jatketa Székelyn vuoristoalueelle. Ennen paluumatkalle lähtöä ehdimme kuitenkin ruokailla *Székely vendéglő* -ravintolassa. Lämpimään tunnelmaan antoi oman lisänsä sähkökatkos, minkä vuoksi ilmastointikaan ei toiminut. Ruoan valmistaminen vei normaalia enemmän aikaa, mutta kärsivällinen odotus palkittiin runsaan ja maukkaan aterian muodossa.

Paluumatkalla pysähdyimme tunniksi Brassón kaupunkiin. Brassóssa arvioidaan olevan 350.000 - 400.000 asukasta. Heistä 10% on unkarilaisia. Kaupungin rakennuskantaa on uusittu. Varsinkin vanha keskusta kävelykatuihin ja kuppiloihin on viihtyisiä turistien suosima alue. Brassón nähtävyyksiin kuuluu *Musta kirkko*. Paikkakunnan luterilainen saksalaisväestö aloitti kirkon rakentamisen 1300-luvulla. Lisänimensä kirkko sai vuoden 1689 tulipalosta, jonka seurauksena kirkon sisä- ja ulkoseinät mustuivat. Kirkon seiniä koristavat lukuisat itämaiset matot, joita paikalliset kauppiaat lahjoittivat seurakunnalle kiitollisuuden osoitukseksi turvallisista ja onnistuneista kauppatunneistaan.

Bácsfaluun palattuamme maanantai-illan ohjelmaan sisältyi vielä yhteinen illallinen pappilan suuressa salissa. Se oli samalla hyvästelyjen ja kiitosten hetki, koska Suomen vieraiden tiedettiin lähtevän kotimatalle varhain seuraavana aamuna. Tunnelmallisessa iltahetkessä puheenvuoroja käyttivät nyt muut kuin papit. Kallion seurakunnan puolesta kiitokset vieraanvaraisuudesta ja upeasta ohjelmasta lausui Tapio Huttula. Juankosken puheenvuoron käytti Marja-Sisko Pihl. Bácsfalun isäntien lisäksi erityiset kiitokset ja aplodit annettiin tulkkina toimineelle Csepelin ruustinna Ildikó Kovácsille.

Bussimatka Bukarestiin sujui joutuisasti aikataulun mukaan, samoin lento Frankfurtiin, jossa nautimme yhteisen aterian lentoaseman *Connection* -ravintolassa. Helsinki-Vantaan lentoasemalle saavuimme kello 23.15.

Teksti: Heikki Ahonen

Kuvat: Heikki Ahonen ja Hannu Komulainen